

AMERIKAI KÖLTŐK

IDŐTLENSÉGHEZ IDŐHÖZ NINCS KÖZE

E. E. Cummings

időtlenységhez időhöz nincs köze
nem kezdődött véget sem ér a szerelem
hol nincsen lég se szárazföld se tenger
a szerelem ott mind a négy elem

(szerved a szerelmes? büszke istenek
sorsukat romló földi testbe zárták:
boldog a szerelmes? legkisebb öröme
egy mindenséget alkotó kívánság)

a szerelem hang minden csend mögött
remény mely minden félelmen kifog
merő gyöngesség mellette minden nyers erő
ősibb igazság mint a nap végsőbb mint csillagok

— szeretnek a szerelmesek? mennybe hát a pokollal.
Bármit mondjon a bölcs s a bolond, ami van jól van

EZT AZ EMBERÍNSÉG NEVŰ SZORGOS SZÖRNYET

E. E. Cummings

ezt az emberínség nevű szorgos szörnyet

ne sajnáld. Kényelmes kór a haladás:
az áldozat (biztonságban túl életen s halálon)
öntörpesége nagyságával játszik
— elektronok hegygerinccé istenítenek
egy zsillettpengét; lencsék kiterjesztik

a nem-vágyat görbítve oda mikor ameddig a nem-vágy
visszatér önmagába.

A gyártott világ
nem született világ — szánd a szegény húst
s a fát, a szegény csillagokat, s köveket, de soha-
sem a hipermágikus ultra-mindenhatóság

e díszpéldányát. Mi orvosok tudjuk ha egy eset

reménytelen — figyelj: tudok egy klassz
egy csudajó mindenséget a szomszédban; gyerünk oda

FIGYELD TÜRELMESEN, S MEGLÁTOD

Conrad Aikon

Figyeld türelmesen, s meglátod: a fáról lassan
Leválnak egy levél. Hullása hangtalan,
S a fűre nesz nélkül tapad. Az ág most
Meztelen; a holt fűben hullott levél lapul.
Valami jött és távozott. Ennyi az egész.

De milyen rejtett küzdelem dúlt az anyagban?
Hány atomháború tombolt a gallyban, és milyen
pokoli rombolás ment végbe a levélben?
Időtlen volt a küzdelem, időtlen s jeltelen.
Csak egy levél hullott alá, s megcsupaszult egy ág.

Ez a világ: ez minden, semmivel se több.
A láthatatlan, s borzalmas előjáték
A roppant drámából köznapi tettet vált ki.
Szól egy szót, s már a múlt, jövő — a változás
Szellemei rohanják meg szavad. S minden örvénybe vész.

EZ A KÉP, VAGY AMAZ

Conrad Aikon

Ez a kép, vagy amaz — gyors a választás —
esőcsepp, ha homokszemcsék közt nyit ösvényt,
a vércsepp, mely utat választ, hogy a halott világ
felébredjen, s tűnődni, aludni s álmodni kezdjen

Ez a gesztus, vagy az, ez a gyors cselekmény,
az ág, melyet a szél letört s a földre vet,
a kéz mely sujt vagy érint, hogy a halott világ
megismerje és elfeledje önmagát

Ez az emlék, vagy az, e kurta kép,
napsugár hull az összezsugorodott fagyos levélre,
ének világa, emlékeznék az énre,
mielőtt elveszne az én-tudat —

Jöjj hát világ, haladj a jobbomon,
beszélj hozzám Bábelmód, s még megpróbálok én
szótagjaidból egy szót összerakni,
mielőtt a beszéd értelme elvész.

AZ ŐZ NEVELŐANYJA

Robinson Jeffers

Az öregasszony az ajtó előtt ül egy padon és szidja
Sápadt, satnya és csüggeteg leányát.
Egyszer, hogy arrajártam, egyedül volt, a napnak fordulva nevetett,
S elmondta, hogy mikor először volt férjnél,
Fenn, a Garapatas Kanyon roskatag farmházában laktak.
(Ma már üres a ház, a tető bedől,
De a szálfákból emelt falak tartják magukat a kő-alapzaton; a szikvójákat
Már mind kivágták, de állnak még a tölgyek;
Soha még ilyen elhagyatott nem volt az a hely.)
„A második gyerekemet szoptattam akkor;
A férjem egynapos kis őzre lelt a páfrány sűrűjében
És magával hozta; száját emlőmre tettem,
Semhogy éhezni hagyjam, három gyerekre elég tejem volt.
Hej, hogy szopott a kicsike, hogy fúrta belém az orrát,
Kis patáit, mint tüskéket döfte a hasamba.
Több örömem volt belőle, mint az összes többi gyerekből.”
Arca elcsúfult már a kortól, barázdált, akár a rossz út,
Piaci szekerek törték, s alantas gondok, öregség.
Sorsa a dolgok felszínére lökte, mint elszáradt bőrdarabka
Leválík nemsokára a föld vén szemöldökéről.
De tudom, hogy ifjan-virágban az élet lüktető erében
A világ forrongásában élt, vérében hegyek zenéltek.

Gömöri György fordításai